

Ludo Lievens,
Lievens & Co Consulting

Corporate Finance
www.lievens.be
Wittemolenstraat 47, 8200 BRUGGE
Bischoffsheimlaan 36, 1000 BRUSSEL

Lievens & Co
FISCAAL, JURIDISCH & FINANCIËEL ADVIES

Vermijd de blokkering van uw vermogen en de familiale vennootschap

De zorgvolmacht voor ondernemers

Wanneer u ten gevolge van ziekte of ongeval tijdelijk of definitief niet meer in staat bent om uw vermogen te beheren ("wilsonbekwaam"), is uw vermogen de facto geblokkeerd. De aan- of verkoop van een onroerend goed, het ondertekenen van een verhuurcontract, beslissingen binnen de familiale ondernemingen, kopen en verkopen van aandelen, zelfs het uitvoeren van alledaagse betalingen, etc. wordt onmogelijk. De familiale vennootschap kan ingevolge wilsonbekwaamheid van de ondernemer een stuurloos schip worden.

Wat als er niets geregeld is?

Indien een meerderjarige om gezondheidsredenen niet meer in staat is om zijn belangen waar te nemen kan de vrederechter een bewindvoerder over de persoon en/of over diens goederen aanstellen. Dit kan gebeuren op verzoek van elke belanghebbende.

Deze bewindvoerder zal instaan voor het betalingsverkeer en het beheer van het vermogen van de wilsonbekwame persoon.

De wet schrijft voor dat de vrederechter bij voorkeur een persoon uit de naaste familie aanwijst als bewindvoerder. In de praktijk blijkt evenwel dat een aantal vrederechters eerder afkerig staan tegenover niet-professionele bewindvoerders en bij voorkeur een advocaat aanstellen.

De bewindvoering gebeurt onder toezicht van de vrederechter. De bewindvoerder dient jaarlijks een verslag over te maken aan de vrederechter.

Voor bepaalde transacties (bv. verkoop onroerende goederen) dient de bewindvoerder een bijzondere machtiging te vragen aan de vrederechter.

In principe kan een bewindvoerder geen schenkingen doen namens de wilsonbekwame persoon. De wet voorziet een uitzondering ingeval de wil tot schenken afgeleid kan worden uit vroegere mondelinge of schriftelijke verklaringen geuit door de wilsonbekwame op een ogenblik toen hij/zij nog wilsbekwaam was.

Bevoegdheid echtgeno(o)t(e)

Voor gehuwden is een alternatieve procedure mogelijk waarbij de familierechtbank de echtgenoot kan machtigen om al zijn bevoegdheden of een gedeelte ervan uit te oefenen. De wet voorziet geen bevoegdheidsbeperkingen. In principe zal de rechtbank de toegekende bevoegdheden omlijnen. Zo zal de rechtbank niet snel geneigd zijn om aan een echtgenoot de bevoegdheid te verlenen om schenkingen te doen. Bovendien geldt dit enkel binnen de context van een huwelijk.

Oplossing: zorgvolmacht?

Sinds 1 september 2014 is er een nieuw wettelijk kader voor het geven van een volmacht in geval u zelf niet meer bekwaam zou zijn om uw vermogen te beheren. Voordien gold als principe dat alle volmachten van rechtswege kwamen te vervallen van zodra de lastgever wilsonbekwaam wordt. (Dit principe is nog steeds van toepassing op volmachten die niet beantwoorden aan de wettelijke vereisten van een zorgvolmacht.)

a. Wat is een zorgvolmacht?

Een lastgeving voor buitengerechtelijke bescherming (vaak ook "zorgvolmacht" genoemd) is een contract waarbij u aan één of meerdere personen een volmacht verleent om uw vermogen te beheren wanneer u daar zelf niet meer toe in staat bent. In deze zorgvolmacht kunnen specifieke richtlijnen omschreven worden.

De zorgvolmacht wordt geregistreerd in het centraal register dat wordt bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, (de volmacht zelf hoeft niet notarieel verleden te worden al is dit o.i. wel aangewezen).

b. Welke handelingen mag de lasthebber stellen?

U kan een algemene volmacht geven voor daden van beheer (bv. facturen betalen, huurgelden innen, etc.) en/of een bijzondere volmacht waarin specifiek aangegeven is welke handelingen de lasthebber mag stellen.

Voor meer verregaande rechtshandelingen (bv. de verkoop van onroerend goed en/of schenkingen), is het aangewezen om concreet aan te geven hoe ver de bevoegdheden van de lasthebber reiken en in welke omstandigheden deze uitgeoefend kunnen worden.

c. Wie kan er aangesteld worden als lasthebber?

In principe beslist u vrij wie u wenst aan te stellen als lasthebber. U kan ook meerdere lasthebbers aanstellen, bv. een naast familielid (bv. uw echtgenoot of samenwonende partner of uw kinderen) voor de dagelijkse betalingen en uitgaven, en een andere lasthebber in wie u vertrouwen heeft voor het behartigen van uw zakelijke belangen in vennootschappen (bv. een collega-ondernemer).

d. Begin en einde volmacht

De lastgever kan zelf vrij bepalen wanneer de zorgvolmacht in werking treedt. In principe is het de bedoeling dat de zorgvolmacht pas in werking treedt vanaf het moment dat u effectief wilsonbekwaam wordt (al is het – indien u dat zou wensen – ook mogelijk om de volmacht al vroeger in werking te laten treden).

Om te vermijden dat de tussenkomst van de vrederechter nodig zou zijn om de wilsonbekwaamheid vast te stellen, kan in de zorgvolmacht voorzien worden dat de lastgeving pas in werking kan treden nadat uw huisarts en/of één of meerdere onafhankelijke artsen een attest opgesteld hebben waaruit de wilsonbekwaamheid blijkt.

Belangrijk is dat u de zorgvolmacht te allen tijde kunt herroepen.

Wat met een wilsonbekwame aandeelhouder?

Indien een aandeelhouder wilsonbekwaam wordt, kan hij/zij het stemrecht verbonden aan de aandelen van de vennootschap niet meer uitoefenen. De echtgenoot van een gehuwde aandeelhouder kan de stemrechten alleen blijven uitoefenen indien de aandelen op gemeenschappelijke naam van beide echtgenoten staan.

- Indien er slechts één aandeelhouder is, worden de beslissingsstructuren van de vennootschap geblokkeerd.
- Indien er andere aandeelhouders zijn, kunnen de mede-aandeelhouders voor continuïteit zorgen, met dien verstande dat de machtsverhoudingen binnen de vennootschap kunnen wijzigen. Een minderheidsaandeelhouder kan plots de zeggenschap krijgen doordat een pakket aandelen geblokkeerd is.

Om dit te vermijden is het voor de ondernemer cruciaal om een zorgvolmacht op te maken, waarin duidelijk gestipuleerd is wie het stemrecht kan uitoefenen binnen de familiale vennootschap.

Conclusie: Vermijd een blokkering van uw vermogen

Met een zorgvolmacht kan u uw vermogen laten beheren conform uw wensen en verlangens, wanneer u het zelf niet meer kan. (bv. dementie)

De belangrijkste voordelen om te werken met een zorgvolmacht zijn:

- U kan gedetailleerd bepalen welke handelingen de lasthebber al dan niet kan uitvoeren en onder welke voorwaarden deze regeling van kracht wordt.
- De lasthebber kan de bevoegdheden uitoefenen zonder tussenkomst van een vrederechter (geen voorafgaande machtiging, geen periodieke verslaggeving).